

Валентина ХІМІЧ: «Рекламу біодобавок і медпрепаратів потрібно заборонити»

У Києві діє організована група шахраїв, які виманюють у легковірних гроші на нібито «чудодейні зцілення» від аденоми передміхурової залози за допомогою всіляких біодобавок. Намагаючись втертись у довіря пацієнтів, вони часто виступають у ролі фахівців провідних медичних закладів і центрів. Правоохоронні органи про це знають, але вдіяти нічого не можуть. Чому так відбувається? На це та інші запитання відповідає головний лікар Інституту урології Національної академії медичних наук України, заслужений лікар України Валентина ХІМІЧ.

— Валентино Іванівно, звідки ви дізналися про таких шахраїв?

— Ми почали отримувати листи від громадян з усіх регіонів України. Вони посилалися на поради співробітників нашого інституту, котрі нібито гарантували цілковите вилікування від різних хвороб, насамперед від аденоми передміхурової залози. За заявами скаржників, їм продавали якісь дуже дорогі біодобавки, а через місяць-другий з'ясувалося, що обіцяне зцілення так і не настало. Саме тому розчаровані пацієнти й почали звертатися до нас зі своїми претензіями. Як з'ясувалося, людей ошукали на тисячі гривень. Тепер вони вимагають від нас повернення своїх грошей, витрачених на купівлю розрекламованих добавок, скаржаться до Міністерства внутрішніх справ, Генеральної прокуратури та Державної інспекції з питань захисту прав споживачів. Нещодавно, наприклад, до мене навідалися столичні правоохоронці — співробітники Шевченківського райуправління внутрішніх справ. Ми надали їм інформацію про те, що таких добавок ми не продаємо, а згадані в листах «спеціалісти» в нас не працюють і ніколи не працювали.

Ось лист-звернення до нашого інституту від 64-річного черкашанина Анатолія (з метою нерозголошення хвороби пацієнтів їхні прізвища не вказуємо): «В Інтернеті пропонується лікування методами фахівців інституту. Не встигнеш звернутися, як обвалюється шквал можливостей стати здоровим: аденома «зникне» за курс лікування 1,5 місяця... Одночасна оплата за весь курс — 3860 гривень. Погодившись на таке лікування, я отримав партію препаратів... Далі автор описує, як шахраї переконали його пройти ще два курси вартістю 4210 і 3920 гривень (про що свідчать чеки від 24.01.2012 і 31.01.2012). Загалом у довірливого пенсіонера виманили майже 12 тисяч гривень. Дізнавшись про цей факт, ми були змушені констатувати: «Шановний Анатолію Герасимовичу! Прикро, але ви повірили шахраям. Жодного стосунку до ситуації, в якій ви опинились, ДУ «Інститут урології НАМН України не має».

Інший лист-звернення надіслав 78-річний харків'янин полковник у відставці Віктор Б., який написав заяву начальнику головного управління МВС України в місті Києві: «Звертаюся до вас із проханням розі-

братися з діяльністю групи лікарів Центральної міської лікарні м. Києва й дати їй юридичну оцінку на основі події, що сталася зі мною у вересні-листопаді 2011 року». У листі скаржник вказує мобільні телефони й прізвища «спеціалістів»: «лікар Олександр Володимирович Колесов, заввідділу Катерина Дмитрівна Степаненко, завідувач центру Олександр Іванович Міщенко». При цьому він також повідомляє, що згадана лікарня «прописана» на столичній вулиці Коцюбинського, 9-а. А насправді? За цією адресою розташований Інститут урології Академії медичних наук України!

— Ви сказали, що скаржник мешкає в Харкові. Звідки ж він дізнався про так званих «лікарів Центральної міської лікарні м. Києва»?

— Відповідь на це запитання впливає з його листа: «Наприкінці вересня я почув по першому каналу Українського радіо рекламу медичного центру, який обіцяв покращити моє здоров'я. Був названий контактний телефон. Я звернув увагу, що після моєї оплати першої партії добавок на першому каналі Українського радіо цей номер телефону вже не згадувався. На той час у мене сильно боліли ноги і хребет, були «збої» артеріального тиску, скарги на аденому. І якась невідома сила підштовхнула мене зв'язатися з киянами»...

— Тож бідолашного ошукали двічі?

— На жаль, так. Довірливому харків'янину зателефонував уже згаданий «лікар» Колесов: він удавав, що дуже ретельно розбирається в болячках пацієнта. «Розмова була переконлива й викликала довіру, — пише далі полковник у відставці. — На закінчення він (Колесов) пояснив, що може взяти мене на амбулаторне лікування за допомогою препарату на рослинній основі й що наглядатиме регулярно по телефону. При цьому ще й пообіцяв: протягом 1,5–2 місяців повністю очистити організм від шлаків, відновить рухливість суглобів, зніме больовий синдром у хребті, нормалізує артеріальний тиск, функції шлунково-кишкового тракту й сечостатевої сфери. Контроль за дією цих препаратів я зможу (за словами Колесова) проводити самостійно. Він запропонував, щоб за таке лікування я заплатив 2960 гривень (з умовою значної знижки для мене, як для інваліда і пенсіонера). Я охнув, але стан

здоров'я, впевненість тону його обіцянок, необхідна терміновість оплати підштовхнули мене погодитися на лікування. Пізніше, аналізуючи ситуацію, я дійшов висновку, що в той момент усе-таки якась сила підштовхувала мене на цю згоду. Гіпноз? Також треба зазначити, що знижка в ціні «була узгоджена» з Міністерством охорони здоров'я буквально за 10–15 хвилин»...

— **Отже, на такі реклами «купуватися» не варто. А що ж робити, коли так хочеться бути здоровим?**

— Звертатися до медичних закладів, пройти відповідні обстеження й лікування. Проте багато людей, посилаючись на брак часу, схильні довіряти рекламі. І це зрозуміло: легше витратити гроші на «чудодійний» препарат, аніж вистоювати в лікарняній черзі, а потім ще й проходити певний курс лікування. Візьмімо, наприклад, аденому передміхурової залози. В окремих випадках від неї можна позбавитися лише за допомогою хірургічного втручання. Саме цього чоловіки й побоюються. Через те й віддають перевагу не операціям, а добавкам: проте, що вони містять, невідомо. А тим часом у масовій свідомості

спрацьовує психологічний підхід: що краще — спокійно вживати таблетки чи з тривогою лягати під скальпель? Цим аферисти й користуються: мовляв, спочатку спробуйте таблетки, а прооперуватися встигнете. У такий спосіб у людей виманюють по 12–15 тисяч гривень, а офіційну медицину підмінюють «чорним бізнесом». До того ж пацієнт гає дорогоцінний для традиційного лікування час, і тоді вже без операції не обійтися.

Із роз'ясненнями на одному з телеканалів виступали директор Інституту урології, член-кореспондент Національної академії медичних наук України Сергій Возіанов і його заступник з наукової роботи професор Віктор Пирогов. Вони застерігали людей від «чудодійних зцілень». Очевидно, таких виступів має бути більше.

Хотілося б вірити, що завдяки журналу «Віче» законодавці до нас прислухаються. Як-то кажуть, надія вмирає останньою.

Розмову вів
Валентин КОВАЛЬСЬКИЙ.
Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

51

Хворі – жертви не так недуг, як маркетингових трюків Законодавець намагається навести лад

Світлана ФІЛОНЕНКО

До першої двадцятки найпопулярніших серед українців ліків входять ті з них, що активно рекламують у ЗМІ. Отже, вибір препаратів під впливом реклами та поширення у зв'язку з цим неконтрольованого самолікування вже набули загрозливих масштабів.

13 січня 2012 року набув чинності **Закон № 4196-VI від 20.12.2011 р. «Про внесення змін до деяких законів України у сфері охорони здоров'я щодо посилення контролю за обігом лікарських засобів, харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок»**. Згідно з документом з 14 липня 2012 року легітимно можна буде рекламувати лише ті лікарські засоби, які продають без рецепта лікаря та не внесені до *Переліку заборонених до рекламування лікарських засобів. Перелік та критерії*, що застосовуються під час визначення таких лікарських засобів, затверджуються Міністерством охорони здоров'я. Рішення про віднесення лікарського засобу до тих, рекламування яких заборонено, прийматиметься під час державної реєстрації (перереєстрації) лікарських засобів. *Вимоги до реклами* таких препаратів встановлюються Законом «Про рекламу». Виходячи з цього, Міністерство охорони здоров'я до 14 липня 2012 року повинно затвердити та ввести в дію з цієї дати критерії заборони реклами медичних препаратів. Проект наказу МОЗ України від 10 травня поточного року «Про деякі питання заборони рекламування лікарських засобів» пройшов публічне обговорення. Його мета – мінімізувати неконтрольоване вживання населенням лікарських засобів.

Згаданий закон № 4196-VI ще під час обговорення в парламенті пе-

редбачав цілковиту заборону реклами лікарських засобів, однак народні обранці зійшлися на компромісі – необхідності розробки критеріїв такої реклами. Через півроку після ухвалення закону виникла ще ціла низка ініціатив щодо заборони рекламування лікарських засобів.

Зокрема, 6 червня Кабінет Міністрів передав у Верховну Раду **законопроект № 10563 «Про внесення змін до деяких законів України щодо заборони реклами лікарських засобів»**, окрім реклами, що розміщується в спеціалізованих виданнях, призначених для медичних закладів та лікарів, а також яка поширюється на семінарах, конференціях, симпозіумах з медичної тематики. Натомість можна рекламувати медичну техніку, методи профілактики, діагностики, лікування та реабілітації, дозволені Міністерством охорони здоров'я до використання в Україні, застосування яких не потребує спеціальних знань і підготовки. Реклама такої техніки й методик не повинна містити посилення на терапевтичні ефекти стосовно захворювань, що не піддаються або важко піддаються лікуванню; зображень зміни людського тіла або його частин унаслідок хвороби, поранення тощо.

Окрім того, у рекламі медичної техніки, методів профілактики, діагностики, лікування та реабілітації забороняється участь лікарів та інших професійних медичних працівників, а також осіб, зовнішній вигляд яких імітує зовнішній вигляд лікарів.

Такі обмеження не стосуються реклами, що розміщується у спеціалізованих виданнях, призначених для медичних закладів та лікарів, а також яка поширюється на семінарах, конференціях, симпозіумах з медичної тематики. Проектом забороняється й реклама послуг народної медицини (цілительства) та осіб, які їх надають. Виняток – лише за наявності відповідного спеціального дозво-

Відповідно до Закону № 123/96 «Про лікарські засоби» від 4 квітня 1996 року, лікарськими засобами є речовини або їхні суміші природного, синтетичного чи біотехнологічного походження, які застосовуються для запобігання вагітності, профілактики, діагностики та лікування захворювань людей або зміни стану і функцій організму. *До лікарських засобів, зокрема, належать:* діючі речовини (субстанції); готові лікарські засоби (лікарські препарати, ліки, медикаменти); лікарські косметичні засоби та лікарські домішки до харчових продуктів; наркотичні лікарські засоби; отруйні та сильнодіючі лікарські засоби, віднесені до таких центральним органом виконавчої влади в галузі охорони здоров'я тощо.

